

DIPLOMADOLGOZAT

Kiss Izabella

2023

Napjainkban a foglalkoztatás, és azon belül a pályakezdők elhelyezkedésének elősegítése igencsak aktuális kérdés. Elmondhatjuk, hogy ez az a munkavállalói csoport, akiknek a munkavállalási esélyei az egyik legnehezebbek. Mivel sok esetben még nem rendelkeznek elegendő releváns szakmai tapasztalattal, így vélhetően hátránnyal indulnak azokkal szemben, akik akár már több évet is eltöltöttek egy adott pozícióban. Kutatásom célja, hogy jobban megismerjem a pályakezdők tulajdonságait, mi jellemzi őket, ők hogyan látják magukat, milyen elvárásaik vannak vagy voltak az első munkahelyüket illetően, s hogy ezzel szemben a munkaadók összességében meg vannak-e velük elégedve, számukra mennyire fontos a releváns szakmai tapasztalat egy fiatal munkavállaló esetében.

A dolgozatomban a bevezetés során ismertettem a témaválasztás okait és a szekunder kutatás közben felmerült kérdéseket, melyeket hipotézisként állítottam fel. Három fő okot emeltem ki; egyrészt dolgoztam diákként több pozícióban, mely hozzásegített ahhoz, hogy rájöjjek, mi az ami közel áll hozzám, másrészt jelenleg HR Referensként dolgozom egy munkaerőkölcsonzó cégnél, ezért sokszor találkozom mind a pályakezdőkkel, mind pedig a munkáltatókkal, harmadrészt pedig jelenlegi tanulmányaimat vezetés és szervezés mesterképzésen, emberi erőforrás menedzsment és szervezetfejlesztés specializáción végzem, ezért is szerettem volna ezzel a témával mélyebben foglalkozni. Hipotéziseim arra kerestek választ, hogy milyen negatív vagy pozitív tulajdonságokkal bírnak a pályakezdők a munkáltatók szerint, van-e kapcsolat a munkatapasztalat mértéke és a munkakeresés gyorsasága között, okozott-e gondot az elhelyezkedésben az, hogy pályakezdőként jelentkeztek, vagy érezték-e ennek előnyét, illetve az, hogy mennyire ismerik a pályakezdők ismerik-e a támogatásokat, melyeket kaphatnak.

Ezt követte a szekunder kutatás eredményeinek ismertetése, ahol többek között a témában felmerült cikkeket, szakirodalmakat és korábbi kutatások eredményeit mutattam be. Először a munkaerőpiaci kitekintés azon szakaszával kezdtem, hogy bemutattam a pályakezdők foglalkoztatási rátájának alakulását 1995 és 2019 között az EU egyes országait kiemelve, és munkanélküliségi rátáját Európában. A hazánkban nyilvántartott pályakezdő álláskeresők számát a KSH alapján ismertettem, ezt pedig követte a pályakezdők definíciója és típusai. A Zyntern által készített felmérés eredményeit is bemutattam a fiatalok bérigényével, munkahelyválasztási preferenciáival kapcsolatban, majd a Profession által közölt pályakezdők legfőbb értékeit ismertettem. Ezt követte a pályakezdők előnyei és hátrányai a pályakezdők és a munkáltatók szerint különböző felmérések és cikkek alapján, majd azt is megtudhattuk, hogy mit gondolnak egyes munkaadók, milyen az ideális pályakezdő. Az oktatás és a munka

világának kapcsolatával folytattam, ezt pedig a pályakezdők támogatásai és lehetőségei, majd a munkáltatók támogatásai követték.

A szekunder kutatás után összeírtam a kvantitatív kutatáshoz a kérdéseket. A pályakezdőket megkérdeztem többek között arról, hogy miért vállalták el jelenlegi munkájukat, milyen nehézségekkel szembesültek munkakeresésük során, dolgoztak-e diákként tanulmányaik során és ha igen, akkor hány hónap szakmai tapasztalatot gyűjtöttek, és hogy mennyi idő alatt találtak munkát a döntéstől számítva, hogy munkahelyet keresnek. Emellett persze többek között érdekelt az is, hogy mi volt az oka annak, ha továbbtanultak, mennyire tartják hasznosnak a tanulmányaikat munkavégzésük során, milyen típusú vállalatnál dolgoznak most és milyennél szeretnének, illetve egyes állítások mennyire igazak rájuk. Ezt a kérdőívet 120-an töltötték ki, s mindenkitől értékelhető válaszokat kaptam. A másik kérdőívet a munkáltatóknak szántam, szerettem volna az ő nézőpontjukat is megismerni a pályakezdőkkel kapcsolatban. Ezt a kérdőívet 15 vezető vagy HR-esként dolgozó személy töltötte ki, minden válasz értékelhető volt. Ezek eredményeként elmondhatom, hogy a munkáltatók többnyire pozitív tapasztalattal rendelkeznek a pályakezdőkkel kapcsolatban és motiválnak tartják őket, de hogy kitartóak vagy rugalmasak, az nem jellemzi őket, alázatosnak pedig egyáltalán nem tartják őket. Ezek alapján az 1. hipotézisem részben igazolódott be. A 2. hipotézisem nem igazolódott be, nincs szignifikáns kapcsolat a releváns szakmai tapasztalat mértéke és a munkakeresés gyorsasága között. A pályakezdők többségének a feltételezésem ellenére nem okozott gondot az elhelyezkedésben, hogy pályakezdőként jelentkeztek a munkára, azt viszont elmondhatjuk, hogy többségében nem is érezték ennek előnyét, tehát a 3. hipotézisem csak részben igazolódott be. Ezzel szemben a 4. hipotézisem beigazolódott, miszerint a pályakezdők nincsenek tisztában a legtöbb támogatással, amit kaphatnak.

A következtetések és javaslatok fejezetben összefoglaltam az eredményeket és javaslatokat tettem arra, hogyan lehetne könnyebb helyzetük a pályakezdőknek a munkaerőpiacon, az oktatás vagy a munkáltatók hogyan segíthetnék őket ebben, s nekik, mint fiataloknak mit lenne érdemes tenni ezügyben. Véleményem szerint érdemes lenne a pályakezdőknek több információt nyújtani a lehetőségeikről, szakmai tapasztalatot szerezniük tanulmányaik során, a munkáltatóknak pedig nagyobb figyelmet kellene fordítani az ő betanításukra, beilleszkedésük elősegítésére. Szintén hasznos lenne a pályakezdők számára, ha már az oktatásuk során gyakorlatiasabb tudás birtokába juthatnának, emellett a pályaeorientációt emeltem ki, amely sokak számára nem elérhető, de sokat segíthetne a számukra megfelelő szakma megtalálásában.

Továbbá a vizsgálat módszerére is tettem javaslatot ebben a fejezetben, ami azt takarta, hogy érdemes lenne néhány pályakezdővel és munkáltatóval mélyinterjút készíteni a nyíltabb, bővebb válaszok érdekében, és ezek eredményeit akár ismertetni is lehetne a másikkal, hogy ezáltal jobban megismerhessék egymás véleményét, elvárását.

Összegezve úgy gondolom, hogy a dolgozatom során mélyebb betekintést nyerhettem a pályakezdők munkaerőpiaci helyzetébe, azon belül is leginkább azok előnyeire, hátrányaira és lehetőségeire fókuszálva mind a pályakezdők, mind pedig a munkáltatók szemszögéből. Az eredmények alapján elmondhatjuk, hogy a pályakezdők sajátos munkaerőpiaci helyzettel rendelkeznek, de néhány változtatás részükről és a munkáltatók részéről lehetővé tenné a könnyebb elhelyezkedésüket és beilleszkedésüket.